

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-48-и назди
Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи
давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав»
(735140, ш. Бохтар, кучаи Айнӣ 67)

ТАҚРИЗИ

**муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Қаландарова Манзура
Сайдасроровна дар мавзуи «Роҳҳои баланд бардоштани самаранокии
таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода
аз технологияи муосир» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади
илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.08.02 - Назария ва методикаи
фанҳои дақиқ (физика).**

Рисолаи номзади Қаландарова Манзура Сайдасроровна дар мавзуи
«Роҳҳои баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои
таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир» яке аз
масъалаҳои муҳиму асосӣ дар ҷараёни таълими методикаи таълими физика
ба ҳисоб меравад.

Гузариш ба меъёрҳои байналмилалӣ таҳсилот баҳри баланд бардоштани
самаранокии таълим зарурати тақмили дониши донишҷӯёни барои ҳар як
фану ихтисос дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ба миён гузошт, ки
ҳатмӣ будани истифодаи усулҳои фаъоли омӯзиш, методҳои нави таълиму
тарбия, доништану татбиқи кардани техникаи компютерӣ ва технологияҳои
муосир иттилоотиро тақозо менамояд.

Президенти кишвар дар Паёми имсолаи ҳеш ба Маҷлиси Олӣ чунин таъкид
доштанд, ки «Роҳбарону кормандони соҳаи маорифро зарур аст, ки дар баробари
чунин дастгириҳои давлат ва афроди ватандӯст сатҳу сифати таълимиро дар ҳар
як муассисаи таълимӣ, сарфи назар аз шакли моликияти онҳо ва дар ҳамаи
зинаҳои таҳсилот баланд бардоранд. Инчунин, назорати азхудкунии донишҳои
замонавиро пурзӯр гардонидани, наврасону ҷавононро ба мутолиаи китобҳои
бадеиву илмӣ ташвиқ намоянд, қобилияти эҷодии онҳоро тақвият бахшанд ва ба
таълими фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ тавачҷуҳи бештар зоҳир
намоянд.

Аз ин лиҳоз, барои амалӣ намудани талаботҳои «Бистсолаи омӯзиш ва
рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» сифати
таълими фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзиро дар сатҳи зарурӣ бо
татбиқи технологияи муосир баланд бардоштан зарур мебошад.

*Дар ибтидои диссертатсия аҳамият ва зарурати интихоби мавзуи таҳқиқот,
дараҷаи омӯзиш ва наовари илмӣ он асоснок карда шудааст, аҳамияти*

назариявӣ ва амалии кор нишон дода шудааст, нуктаҳои асосии барои ҳимоя пешниҳодшуда, тасдиқ ва татбиқи натиҷаҳои таҳқиқот зикр гардидаанд.

Боби якуми диссертатсия “Асосҳои назариявии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир” ном дошта чор фаслро дар бар мегирад ва ба масоили вижаҳои назариявии тайёрию омода намудани соҳибкасбии донишҷӯён бахшида шудааст.

Фасли якуми боби аввали диссертатсия “Истифодаи маълумотҳои назариявӣ дар раванди таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ” номида шудааст. Асосҳои дидактикаи муосир ва вазифаҳои он аз таҳияи назарияи тайёр кардани бакалаврҳо барои сохти нави ҷамъиятӣ ва ба асосҳои назарияи таълим муссалаҳ намудани онҳо иборат мебошад.

Бояд тазаққур дод, ки усулҳои интерактивии таълим усули боваркунонӣ дар таълими физика мавқеи муайяноро ишғол менамояд ва усулҳои тариқи ба вучуд дар шароитҳои ахбороти илмӣ – маърифатӣ ва техникӣ – технологӣ мадди назар дорад.

Диссертант зимни ин фасли пажӯҳиши худ овардани назари баъзе олимонро дар ин фасл таҳлил кардааст.

Дар фасли дуюми боби аввали диссертатсия “Хусусиятҳои ташкили раванди таълими физикаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар шароити чорӣ намудани усулҳои нави ахборотӣ - технологӣ” оид ба ахборот омили пешрафти иқтисодии мамлакатҳои ҷаҳонӣ муосир мамлакатҳои тараққиёфтаи имрӯза манбаи рушди худро аз истифода кардани донишҳои нав, навгониҳо ва технологияи нави ахборотӣ оғоз гардидааст, оварда шудааст.

Дар рисола дар қатори масъалаҳои нисбатан муҳим, хусусиятҳои ташкили раванди таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ усули нави ахборотӣ – технологӣ таҳлили худро, ки пеш аз ҳама, барои ба шогирдон омӯзонидани асосҳои илм истифода мешавад.

Фасли дуюм бо таҳлилҳои илмии масъалаҳои ахбори физикӣ – техникӣ ва технологӣ бо чунин хулоса оварда шудааст: раванди таълими физика бояд бештар ахбори техникӣ – технологиеро дар бар гирад, ки хангоми омӯзиш барои пурра дастрас намудани асосҳои илмии қонуниятҳо ва татбиқи онҳо имконият пайдо шавад.

Фасли сеюми боби аввали диссертатсия бо номи “Ахбороти технологии муосир дар фаъолгардонии раванди таълими физика” дар диссертатсия таҳлили худро ёфтааст.

Дар раванди омӯзиш бо мақсади рушди минбаъдаи соҳаи маориф ва баланд бардоштани сатҳи тафаккури техникийю технологӣ дар партави Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олӣ аз 24.04.2010 кайд

гардидааст: «Рушду такомули тафаккури техникую технологӣ дар пешрафти муассисаҳои таълимӣ—тахассусӣ заминаи асосӣ буда, дар зинаҳои гуногун амал мекунад. Аз ин лиҳоз, бояд таъкид кард, ки тамоми имкониятҳои донишгоҳоро барои инкишофи илмҳои техникӣ ва соҳавӣ муттаҳид намоем, то ки ба ахбори технологии муосир ҷавобгӯ бошад ва ҳамзамон ба ниёзҳои ҷомеаи имрӯзаи Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат намояд».

Унвонҷӯ аз хусуси он ки раванди таълим ҷорӣ намудани усулҳои гуногуни интерактивӣ нақши муҳимро мебозад, андешаи худро иброз намуда, қайд менамояд, ки имрӯзҳо дар аксарияти давлатҳои дунё маърузаҳо, машғулиятҳои амалӣ, озмоишӣ ба таври фосилавӣ тадрис мешавад, робитаи байни донишҷӯён ва омӯзгор тавассути шабакаҳои иҷтимоӣ сурат мегирад, санҷиши дониши донишҷӯён низ бо истифода аз технологияи компютерӣ ҷараён мегирад ва ин масоилро ба риштаи таҳлил мекашад. Дар ҳақиқат, инкишофи қобилияти маърифатӣ ва шавқу ҳаваси бакалаврҳо яке аз масъалаҳои асосии таълиму тарбия ба ҳисоб меравад. Аз ин лиҳоз, омӯзгор вазифадор аст, ки ин ҳолатро аз мадди назар дур накарда, дар рафти машғулиятҳо усулҳои мухталифи таълимро тавассути ахбори технологии замони муосир мақсаднок истифода намояд. Ҳамин тариқ, нишон дода шудааст, ки усули таълими интерактивӣ дар қиёс ба таълими анъанавӣ яке аз методҳои фаъолу самарабахш дар таълими фанни физика дар МТОҚ ба шумор меравад.

Фасли чоруми боби аввали диссертатсия бо номи “Такмили таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олиӣ касбӣ дар асоси қори мустақилона бакалаврҳо” бо мақсади асосии мактаби олӣ дар ҳар зинаи маълумоти олӣ бояд ба шахс на танҳо маълумоти умумӣ ва касбиро диҳад, балки барои ба таври мустақилона ҳосил кардани маълумот, қобилиятҳои фаъолона истифода бурда тавонистани донишхоро барои ҳалли масъалаҳои воқеии илмӣ ва истехсолӣ низ заминаи воқеи фароҳам орад. Дар ин фасл оварда шудааст, ки тадриси фанни физика новобаста ба ихтисосҳои МТОҚ бо истифодаи технологияи муосир (методҳои интерактивӣ, методҳои фаъол дар таълим, ахбороти технологӣ ва босалоҳият дар муносибати таълим) аз манфиат холи нест.

Барои омода намудани бакалаврҳои фанни физика ба стандартҳои давлатию байналмилалӣ ҷавобгӯи ҳамаи машғулиятҳо, аз ҷумла маърузавӣ, амалӣ, КМРУ ва озмоиширо дар сатҳи баланди илмию методӣ ташкил намуда, гузаронидан зарур аст.

Ҳамин тариқ, тараққиёти босуръати илм ва техника моро водор менамояд, ки барои баланд бардоштани сифати таълими физика дар МТОҚ ҷидду ҷаҳд намоем. Солҳои охир дар ҳамаи мамлакатҳои ҷаҳон барои

таҷдиди мундариҷаи таълими физика дар МТОҚ корҳои зиёдеро ба сомон расонидаанд.

Боби дуюми диссертатсия “Баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир” номгузорӣ шуда, аз 3 фасл иборат аст ва баррасии татбиқи технологияи муосир, усули таълими фанни физика (ҳалли масъалаҳо ва шарҳи онҳо) ва озмоиши педагогиро дар тайёр намудани бакалаврҳо фаро мегирад.

Дидактика соҳаи махсуси педагогика буда, шакл ва усули таълимро меомӯзад. Дидактика мазмун, метод ва воситаҳои самараноки таълимро ошкор месозад ва қонуниятҳои гуногуни таълимро равшан намуда, дар раванди таълиму тарбия роҳҳои ба бакалаврҳо таъсир расонданро нишон медиҳад.

Фасли якуми боби дуюми диссертатсия бо номи ” Татбиқи технологияи муосир дар баланд бардоштани сифати таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ” омадааст, ки дар ҳалли ин масъала роҳҳои асосиро бояд ёфт, ки имконияти истифодаи самараноки машғулият амиқ ва ба шакли муайян дароварда шавад. Инчунин, дар раванди машғулият ба бакалаврҳо донишҳои мустаҳкам дода, барои тайёр намудани онҳо ба ҳаёт, ба фаъолияти меҳнатӣ, барои ҳосил кардани донишҳои мустаҳкам ва барои баланд бардоштани ҷаҳонбинии илмии онҳо шароити мусоид ба амал оварда шавад. Бо вучуди ин, роҳи асосии мукамалкунии машғулият аз рӯи масъалаҳои шакли оптималии таълим ба роҳ монда мешавад, ки омӯзгор онро дар ҷараёни дарс ҳал мекунад.

Аз ҷумла дар ин фасл яке аз идеяҳои асосии дарси муосир мутобиқсозии мавзӯи таълимӣ дар асоси назария мебошад, яъне равона кардани диққати асосӣ ба системаи ҳодисаҳо, мафҳум, қонунҳо, ақидаҳо ва таҳлили илмӣ – методии онҳо оварда шудааст. Инчунин ба таври мувоҳисавӣ аз қисмҳои физикаи умумӣ усули самарбахш таҳлил гардидааст.

Ҳамин тавр, барои баланд бардоштани сифати таълими фанни физика дар МТОҚ аз усулҳои гуногуни таълим истифода бурдан манфиатбахш мебошад.

Фасли дуюми боби дуюми диссертатсия ба таҳияи “Методикаи таълими фанни физика (қисми механика) ҳангоми истифодаи технологияи муосир”-бахшида шудааст. Бо мақсади таҳияи маводҳои дидактикӣ аз фанни физика бештар аз усулҳои фаъоли таълим (ахборотӣ – инкишофдиҳӣ, мувоҳиса, ҷустуҷӯӣ, сухбатҳои эвристикӣ, тайёр кардани масъалаҳои тестӣ, корҳои озмоишӣ, намоишдиҳӣ ва таҳқиқотӣ) самаранок истифода бурдан лозим аст, ки диссертант онро зимни боби мазкур таҳия намудааст.

Ин ҷо унвонҷӯ бо усули интерактивӣ гузаронидани яке аз машғулиятҳои амалиро аз курси физикаи умумӣ дар мавзӯи «Суръатҳои кайҳонӣ» дида баромадааст. Бакалаврҳо доир ба ин мавзӯ мувофиқи нақшаи қори ин машғулият бо тайёрии пешакӣ иштирок менамоянд. Ҳамин тариқ, дар давоми машғулият омӯзгор фаҳмида гирифт, ки бакалаврҳо мавзӯро дар сатҳи хеле баланд аз худ кардаанд.

Ба ин тарз гузаронидани машғулият шавқу хаваси ҳамаи бакалаврҳои гурӯҳи таълимиро ба дараҷаи зарурӣ бедор менамояд ва бакалаврҳо ҳамеша бо тайёрии хубу аъло ба машғулиятҳо иштирок намоянд. Зимнан якчанд мавзӯҳои дигар низ мавриди таҳлил қарор гирифтааст. худро ёфтааст. Инчунин намунаи ҳалли масъалаҳо низ оварда шудааст.

Фасли сеюми боби дуюми диссертатсия бо номи “Озмоиши педагогии татбиқи технологияи муосир дар баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ” бахшида шудааст ва барои озмоиши педагогӣ аз ҳар факултет ду гурӯҳи таълимӣ интихоб карда шуд. Ба гурӯҳи озмоиши дар ДДК гурӯҳи 201 ва дар Донишкадаи технологӣ гурӯҳи 202 ва ба гурӯҳи назорати бакалаврҳои гурӯҳҳои 202 ва 203 интихоб шуданд. Натиҷаи озмоиши педагогӣ, ки аз ҳар факултет ду гурӯҳи таълимӣ интихоб карда шудааст, дар ҷадвалҳои 3-10 таҳлили худро ёфтаанд.

Дар натиҷа гурӯҳҳои факултети физика ва математикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ қиёсан ба гурӯҳҳои факултети муҳандисӣ – энергетикаи Донишкатаи технология ва менечменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб аз фанни физика нишон дод, ки сатҳи дониши онҳо баландтар мабошад. Аз ҷадвалҳои 5 – 8 чунин бармеояд, ки давра ба давра сатҳи дониши бакалаврҳо дар гурӯҳҳои озмоишӣ, ба таври назаррас баланд гардидаанд.

Натиҷаҳои озмоиш ва пешниҳоди онҳо. Сатҳи омодагии бакалаврҳо дар даври аввали озмоиши дараҷаи аъло аз 16,7 % то 25,0 % дар даври сеюми озмоиши педагогӣ боло рафт.

Сатҳи тайёрии бакалаврҳо – дараҷаи хуб аз 20,8% (даври якуми озмоиши педагогӣ) то 25,0% (даври сеюми озмоиши педагогӣ) афзуд.

Сатҳи тайёрии бакалаврҳо – дараҷаи миёна аз 50,0 % (даври якуми озмоиши педагогӣ) то 41,7 % (даври сеюми озмоиши педагогӣ) коҳиш ёфт.

Сатҳи тайёрии бакалаврҳо – дараҷаи поёни аз 12,5 % (даври якуми озмоиши педагогӣ) то 8,3 % (даври сеюми озмоиши педагогӣ) коҳиш ёфт.

Ин нишондиҳандаҳо ба сатҳи омодагии бакалаврҳои гурӯҳи озмоиши факултети физика ва математика тааллуқ дорад.

Мувофиқи ҷадвалҳои 4 – 8 дар факултети муҳандисӣ – энергетикаи Донишкатаи технология ва менечменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб низ

натичаҳои бадастоварда ба натичаҳои бакалаврҳои гурӯҳи озмоишии факултети физика ва математикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ монанд мебошанд.

Аз чадвалҳои 5 – 10 чунин бармеояд, ки давра ба давра сатҳи дониши бакалаврҳо дар факултети муҳандисӣ – энергетикаи Донишкадаи технология ва менецменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб дар гурӯҳҳои озмоишӣ ба таври назаррас баланд гардидаанд. Пешниҳодҳои онҳо аз 25 банд иборат мебошад. Ду банди онҳоро пешниҳод менамоем:

1. Дар озмоиши педагогӣ бадаст овардани натичаҳои назаррас бартари методҳои фаъоли таълимро нисбат ба методҳои анъанавӣ тасдиқ намуданд;

2. Озмоишҳои педагогии гузаронидашуда исбот намуданд, ки истифодаи технологияи муосир – усулҳои фаъоли таълим дар баланд бардоштани сатҳи дониши бакалаврҳо аз фанни физика ва бедор намудани шавқу ҳаваси онҳо ба омӯзиши фан сахми арзанда доранд.

Натичаҳои озмоиш дар намуди диаграммаҳо низ пурра таҳлили худро дар диссертатсия фарогир мебошад.

Нуқтаҳои асосии илмӣ ва ҳулосаҳои диссертационӣ ба воситаи усули фаъоли таълим дар шакли маҷмуи барномаҳои таҳияшуда асоснок ва тасдиқ гардидаанд.

Навгони илмӣ таҳқиқот:

1. Муқаррар карда шудааст, ки истифодаи якҷояи усулҳои фаъоли таълим ва усулҳои низоми анъанавӣ якдигарро мукамал намуда, ҳангоми тадриси фанни физика дар МТОК ба натичаҳои назаррас оварда мерасонад.

2. Нишон дода шудааст, ки яке аз роҳҳои инкишофи қобилияти маърифатӣ ва фарҳангӣ – техникӣ дар таълими фанни физика маълумотҳои технологӣ ба шумор рафта, фаъолияти эҷодии бакалаврро ғай мегардонад.

3. Нишон дода шудааст, ки китобҳои дарсӣ ва васоити таълимии мавҷуда (ба забони русӣ, чопи солҳои гуногуни нашриётҳои Руссия) ва васоити таълимии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп гардида аз фанни физика дар МТОК моҳиятан ба раванди таҳсилоти анъанавӣ рост меоянд. Аз ин лиҳоз, барои инкишоф додани тафаккурӣ эҷодии бакалаврҳо ва ба таври гуногунранг гузаронидани машғулиятҳо, аз усулҳои фаъоли таълим – усулҳои интерактивӣ, муносибатҳои босалоҳият самаранок истифода бурдан ба мақсад мувофиқ мебошад.

4. Омилҳои асосии баланд бардоштани маърифати эҷодкории бакалаврҳо аз фанни физика муайян ва роҳҳои амалӣ гардондани онҳо муайян шудааст.

5. Муайян шуд, ки агар дар низоми кредитии таҳсилоти аврупоӣ дар раванди таълим ба бакалаврҳо иҷро намудани корҳои мустақилнаро ташаққул диҳем, он гоҳ мо ба мақсади асосии худ – тайёр намудани

бакалаврҳои муосири ҷавобгӯи стандартҳои давлатию байналмилалӣ шарафёб мегардем ва ғайра.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқот дар он таҷассум меёбад, ки муқаррароти назариявӣ – методологӣ, ҳулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия пешниҳод шуда, ҳангоми таҳия ва истифодаи технологияи муосир барои боло раванди таълими физикаи умумӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ истифода шуда метавонанд.

Интишори натиҷаҳои диссертатсия. Натиҷаҳои таҳқиқотӣ дар 18 таълифоти илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд, ки аз ин теъдод онҳо 9 – мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 5 – маводи таълимӣ ва 4 – мақола дар нашрияҳои дигари конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ чоп гардидаанд.

Натиҷаҳои асосии диссертатсия дар шакли маърузаҳои илмӣ дар сессияҳои кафедраҳои Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ (ДДК), МДТ “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав” (ДДБ) баррасӣ ва муҳокима гардида, дар конференсияҳои илмӣ-амалии байналмилалӣ, минтақавӣ, ҷумҳуриявӣ ва дохилидонишгоҳӣ ба тасвир расидаанд.

Бо баробари муваффақиятҳо дар рисола баъзе норасоӣҳо низ ба мушоҳида мерасанд. Ба сифати эрод чанд нуқтаро таъкид кардан ба манфиати кор хоҳад буд:

1. Дар рӯйхати адабиёти истифодашуда асарҳои сершумори муаллифони хориҷӣ оварда шудаанд, дар баробари ин на ҳамаи асарҳои илмӣ мутахассисони Ҷумҳурии Тоҷикистон оварда шудааст, ки дар соҳаи методикаи таълими физика фаъолият доранд.
2. Ба андешаи камина, ки агар унвонҷӯ оид ба масъалаи истифодаи амсиласозии компютери дар ҷараёни таълим дар ҳалли масъалаҳои физикӣ маълумот меод, самаранокии таҳқиқотро боз ҳам афзун менамуд.
3. Натиҷаи озмоиши педагогӣ, ки дар ҷадвалҳо оварда шудаанд, на он қадар хуб интихоб шудааст. Ба фикри мо хуб мешуд, ки шумораи гуруҳи озмоиши дар матни диссертатсия, шумораи дараҷаҳо ва ғайра онҳо дар таҳти ҷадвал оварда мешуд.
4. Дар диссертатсия нуқсонҳои услубию имлоӣ ва техникӣ ба мушоҳида мерасанд.

Эродҳои зикршуда ҷузъӣ ва ислоҳпазир буда, ба арзиши илмӣ-назариявӣ ва амалии рисола таъсири манфӣ намерасонанд.

Дар охир, ҳулоса кардан мумкин аст, ки натиҷаҳои кори илмӣ таҳқиқоти Қаландарова Манзура Сайасророна мухтавои асосии соҳаҳои таҳқиқоти

диссертационӣ ба мазмуни бандҳои шиносномаи ихтисоси 13.08.02 - Назария ва методикаи фанҳои дақиқ (физика) пурра мувофиқ буда, бо назардошти хусусиятҳои соҳавии илмҳои педагогика, методикаи таълими физика таҳлили назариявӣ ва амалии робитаҳои системавӣ ва қонуниятҳои коркарду қорбурди объектҳои мураккаби таҳқиқот – системаҳои таҳсилотӣ, ки бо истифода аз усулҳои муосири коркарди иттилоот ба асосноккунии назариявии ташкили методӣ дар шароити муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон ва боло бурдани самаранокии идоракунии сифати таълим бахшида шудааст.

Натиҷаҳои илмии пажӯҳиш бо пайвандҳои байниҳамдигарии худ ва ягонагии дохилии диссертатсия шакл гирифта, дар доираи назарияи педагогика ва методикаи таълиму тарбияи насли ояндаи кишвар, ки фарогири масъалаи муносибати босалоҳият дар таҳсилот ва санҷиши объективонаи дониши донишҷӯён мебошанд, дар рушди методикаи таълими физика саҳми босазо гузошта метавонанд.

Тасдиқи асоснокии нуқтаҳои калидии илмӣ ва хулосаҳои диссертационӣ бар пояи методологияи таҳлили системавӣ, концепсияи илмии роҳҳои баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир,

усулҳои назариявӣ ва амалии мутобиқ ба мавзӯ, мақсад, вазифаҳои таҳқиқот ва натиҷаи озмоишҳои педагогӣ устуворона пойбарҷо буда, пойгоҳи асоснокӣ ва муътамадии мазмуну мундариҷаи диссертатсияро хулосаву тавсияҳои дар он шаклгирифта, натиҷаҳои илмии бо истифода аз усулҳои санҷидашудаи педагогӣ бадастомада, бозътимодӣ ва микдори кифояи таҷрибаҳои педагогӣ, муқоисаи онҳо бо сарчашмаҳои маълум, озмоишҳо, арзёбии натиҷаҳо дар конференсияҳо, семинарҳои илмӣ, вебинарҳо ва нашри маводи илмии таҳқиқот ташкил додаанд.

Дар матни диссертатсия маводи муаллифони дигар ва ҳиссаи ҳаммуаллифон танҳо тавассути истинодоварӣ истифода гардидааст. Дар диссертатсия ягон маълумоти сирри давлатидошта ё иттилооте, ки паҳнкунии он тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ аст, мавриди истифода қарор нагирифтааст.

Автореферат ва натиҷаҳои илмӣ бо эътимоди кофӣ муҳтавои таҳқиқоти гузаронидашуда ва дарунмояи асосии диссертатсияро инъикос мекунанд.

Ҳамин тариқ, кори илмии Қаландарова Манзура Сайасроровна дар мавзӯи «Роҳҳои баланд бардоштани самаранокии таълими физика дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бо истифода аз технологияи муосир» ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвонҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ба тасвиб расидааст, ҷавобгӯ буда, дар маҷмӯъ, метавон иброз намуд, ки довталаб барои

дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.08.02.
– Назария ва методикаи фанҳои дақиқ (физика), сазовор мебошад.

Такриздиханда:

доктори илмҳои физикаю математика, профессор,
профессори кафедраи физикаи тиббӣ ва биологӣ
бо асосҳои технологияи информатсионӣ

МДТ “Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон

Ба номи Абуалӣ ибни Сино”

Д.С. Шерматов

Суроға: 734003 Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Сино 29-31

Тел: (+992) 919.04.49.48. E-mail: erkin_sermatov@list.ru

